

MAANDORGAAN VAN BIOLOGIA MARITIMA
NEDERLANDSE VERENIGING VAN ZEE-AQUARIUMLIEFHEBBERS
Opgericht 12 November 1939

Nr. 58

5e Jaargang Nr. 10

October 1955

WE SPRINGEN WEER OVER VAN 8 OP 12 PAGINA'S

Het is met DE KOR na 15 Maart 1955 niet geheel naar wens van Leden en Algemeen Bestuur gegaan. Op de Algemeen Bestuursvergadering van 7 October 1955 werd mij daarom gevraagd de Redactie van ons orgaan weer op mij te willen nemen, aan welk verzoek ik - zij het na enig beraad - inmiddels heb voldaan. Ik hoop met dit besluit dan ook de zee-aquariumliefhebberij in Nederland in het algemeen en daarnaast de belangen van onze vereniging in het bijzonder te hebben gediend.

Wij waren in 1954 op de goede weg, zodat de omvang van DE KOR eind 1954 op 12 pagina's per nummer kon worden gesteld. Het was daarbij de bedoeling, dat dit regelmatig zo zou blijven, totdat een verdere uitbreiding mogelijk zou zijn!

Laten we daarom gezamenlijk de draad weer opvatten en de indertijd aangegeven richting van nu af aan vervolgen. Ons blad is uit liefhebberij tot stand gekomen DOOR de Leden VOOR de Leden. Wilt U dan nu ook weer de nodige aandacht besteden aan de betekenis van "DOOR de Leden"? Wij willen toch zeker ieder lid, dat minder weet van de zee-aquatiek en de zee-biologie dan wij, behulpzaam zijn en trachten zijn kennis in dat opzicht te verrijken? En zullen wij op onze beurt niet graag wat leren van hen, die vermoedelijk meer weten op bedoeld gebied?

Welnu, werkt U allen - Leden en Donateurs van onze Vereniging alsmede lezers van ons blad - dan mede om DE KOR te maken tot het orgaan, waarin Liefhebberij en Wetenschap elkaar op ons gemeenschappelijk terrein graag zullen ontmoeten!

Accoord?

Dan zie ik Uw bijdragen met belangstelling tegemoet! G.G.P. Wouda

Redactie en Administratie:
G.G.P. Wouda, Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage

Gehele of gedeeltelijke overname van artikels en/of illustraties
alleen geoorloofd na schriftelijke toestemming der Redactie

Gratis voor Leden

----- EEN GLAZEN WERELDBOL IN MINIATUUR OPGEVIST UIT ZEE -----

door

G.G.P. Vouda

De stevige Noord-Westen wind, welke volgde op een dito Zuid-Wester, was voor mij aanleiding om op Zondag 14 November 1954 wederom een onderzoekstocht langs het strand benoorden de boulevard van Scheveningen te maken.

In tegenstelling tot de vorige dag, waarop ik tussen het aanspoelsel een aardige vondst in de vorm van een aantal Lepas spec. (Eendenmossels) deed - zie DE KOR nr. 50 (2/1955), blz. 20-21 - vertoonde het strand thans nagenoeg geen rommelige vloedlijn. Nadat ik er dan ook de pas had ingezet - de wind was behoorlijk fris - bereikte ik al spoedig de grensmaal tussen 's-Gravenhage en Wasse- naar zonder ook maar één vondst te hebben gedaan.

Het strand lag kaal en verlaten, zodat ik af en toe mijn blik liet glijden over de aanrollende golven, die hun met schuim bedekte koppen stuk braken op het vlakke strand. De hoop iets bijzonders te vinden werd steeds kleiner naarmate ik met de wandeling vorderde, totdat plotseling mijn aandacht werd getrokken door een afwisselend nu eens vaal beige, dan weer menieachtig oranjerood gekleurd voorwerp - uit de verte gezien ter grootte van een mensenh hoofd - dat zich uit de branding losmaakte en vervolgens door de stormwind werd voortgedreven over het ter plaatse iets vlakkere water. Naderbij gekomen, waadde ik in de richting van dit raadselachtige voorwerp en kon het, dank zij mijn lieslaarzen, nog juist bereiken zonder nat te worden.

Het voorwerp bleek een glazen bol te zijn, zoals deze door vissers hier en daar worden gebruikt om hun netten drijvende te houden.

Het glas van deze bol was echter niet (donker)groen, zoals ik van dergelijke bollen gewoon was, maar bijna wit; mogelijk kan dit een aanwijzing zijn voor de vermoedelijke plaats of streek van herkomst, zodat ik mij voor gegevens daarover houd aanbevolen.

Een voorlopige inspectie bracht vervolgens aan het licht, dat de menieachtige kleur veroorzaakt werd door talrijke oranjerode vlekkerige verhevenheden, welke zeer kleine Zee-anemonen (Golfbrekeranemonen of jonge Zee-anjeliereen) in volkomen ingetrokken toestand bleken te zijn. Een groot gedeelte van de bol was met deze dieren bedekt; welk gedeelte dit was, zult U verderop lezen.

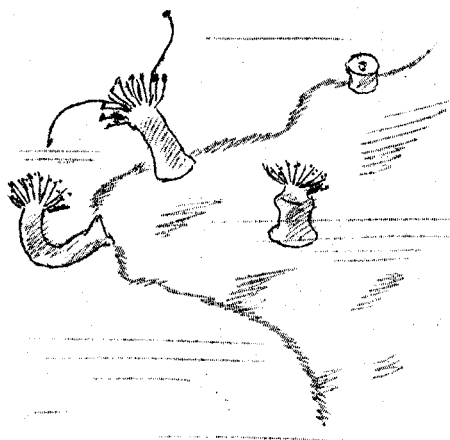
Het bleek niet gemakkelijk te zijn de bol met mijn inmiddels min of meer verkleumde vingers zo vast te houden, dat er niets beschadigd werd, daar behalve de reeds vermelde Zee-anemoontjes ook Zee-pokken, Zandkokerwormen en enkele kleine Poliepenkolonies de oppervlakte van dit miniatuur wereldbolletje bedekten. Tijdens de terugtocht werd de bol af en toe in zee ondergedompeld om de bevolking tegen te snelle uitdroging te behoeden.

Thuis gekomen vond de bol eerst een plaatsje in een grote kom, gevuld met het medegebrachte zeewater en werd naderhand, toen de temperatuur langzaam was opgelopen, in mijn grote zee-aquarium overgezet ter verdere bestudering. Hierbij bleek, dat ongeveer 2/3 gedeelte van de bol onder water bleef - het was steeds hetzelfde gedeelte - en dat juist op dat onderwatergedeelte alle Zee-anemoontjes zaten. Kort nadat de bol in de kom en vervolgens in mijn zee-aquarium te water was gelaten, begonnen de Zee-anemoontjes zich uit te strekken, zodat het weldra een lust voor het oog was

naar dit hangende "bloementuintje" te kijken. Hoewel ik aanvankelijk door hun gedragingen en kleur(en) geen volle zekerheid had over hun identiteit, meende ik hen bij nadere bestudering toch als *Diadumene cincta* (Golfbreker-anemoontje) te moeten determineren. Opmerkelijk was, dat deze dieren, wanneer zij in uitgestrekte vorm werden aangeraakt, zich niet met een schok - kenmerkend voor Golfbreker-anemoontjes - samentrokken, doch zich veel geleidelijker, zoals Zee-anjeliëren, sloten. Enkele dagen later vertoonden de schoksgewijze bewegingen zich echter wel, zodat ik hieruit geloof te mogen concluderen, dat de woelige zee, waarin zij van te voren gedurende enkele dagen, een week of misschien nog veel langer hadden rondgetold, hun reactie-vermogen had afgestompt.

Een tweede waarneming, welke ik deed, betrof de kleur. Met het blote oog kon ik namelijk bij nadere beschouwing vaststellen, dat het lichaam niet effen orangerood was, doch dat er dunne, donkere lengtestrepen over liepen. Deze bleken, door een loupe bezien, donkergroen gekleurd te zijn. De eerste oppervlakkige kleurindruk van deze dieren bleef echter orangerood.

Daar ik de bol niet voortdurend in mijn zee-aquarium wilde houden, en enkele Golfbreker-anemoontjes het goede voorbeeld gaven door zich los te maken van hun ondergrond, gaf ik al deze dieren - in totaal 36 stuks - een plaatsje op en tegen een sterk vooruitstekende rotspunt in mijn zee-aquarium.

DIADUMENE CINCTA STEPH.
(Golfbreker-anemonen)

Inmiddels is er ongeveer een jaar verlopen. Een aantal werd in de loop van dit jaar overwoekerd door een welige dichte wiergroei op de bewuste rots en blijkt zich, nu deze groenwieren gedurende de laatste paar maanden zijn verdwenen en hebben plaats gemaakt voor een ander, korter wier, niet te hebben kunnen handhaven; dit betreft vooral de kleinere exemplaren.

Bij de overgebleven exemplaren - ongeveer de helft - waren er zeker 10, die zich behoorlijk ontwikkeld hadden; deze hebben, wanneer zij normaal uitstaan, een hoogte van ongeveer 2 cm. Een enkele maal zag ik, dat enige van hen zich abnormaal lang uitrekten en daar bij een lengte van ongeveer 5 cm bereikten. De voetschijf heeft bij de goed ontwikkelde

exemplaren een doorsnede van circa 0,5 cm.

Opmerkelijk is, dat de grotere dieren, die zowel daglicht - inclusief zonlicht - als kunstlicht ontvangen, flets rose van kleur geworden zijn, terwijl de exemplaren, die klein gebleven zijn en in de schaduw staan, hun roodoranje kleur hebben behouden. De groene overlangse strepen zijn echter bij alle exemplaren verdwenen, althans voor zover ik momenteel kan nagaan.

Het boven water uitstekende deel van de bol was voornamelijk bezet met de woonresten van Zeepokken, Zandkokerwormen en Poliepenkolonies, waardoor het geheel een interessante aanwijzing gaf voor een stukje levensgeschiedenis van deze glazen wereldbol in miniatuur.

Tussentijdse Balans. door J.C. Jager

Tussentijds, ja, want wij zijn nog lang niet aan het einde van het jaar 1955 en dus is het eigenlijk nog geen moment voor een balans! Hoe staat het nu echter met onze Vereniging; blijft zij constant, gaat ze achteruit of boekt ze soms winst? Bij dit laatste wordt natuurlijk ledenwinst bedoeld, want onze Vereniging is er niet op uit financiële winst te boeken!

En indien een van de vorengenoemde gevallen heeft plaats gevonden, wat is daar dan de reden van?

Wel, in de eerste plaats is het aantal toetredende leden gestadig stijgende. Er zijn meer en meer aquariumliefhebbers, die naar het zoute water overgaan; anderen, die al vroeger een zee-aquarium er op na hielden en er mede stopten, beginnen nu weer met enthousiasme opnieuw. Tenslotte zijn er nieuwelingen, die nog nooit een aquarium hebben gehad en nu ook enthousiast beginnen, om misschien later zelfs doorgewinterde zee-aquarianers te worden. Ook bij de oudere rotten-in-het-vak is hier en daar een oplevend enthousiasme te bespeuren.

Spreekt men met al deze mensen of leest men hun correspondentie over onze mooie liefhebberij, dan komen al spoedig uit de verschillende opinies een paar gelijkkluidende punten naar voren, zoals: "Een sterke steun voor de zee-aquariumliefhebberij - en dus ook voor onze Vereniging BIOLOGIA MARITIMA - is 'Het Zee-Aquarium' te Bergen aan Zee."

Immers, bij de ongeveer 30.000 bezoekers, die dit aquarium tijdens het afgelopen seizoen bezochten, waren vele liefhebbers van tropische aquaria en de enthousiaste bewondering voor het ongekende, dat deze mensen te zien kregen, deed een aantal overstag gaan.

Maar nog meer blijkt de nu geschapen mogelijkheid, vrijwel geregeld Atlantische dieren te kunnen krijgen, een stimulans voor velen te zijn zich extra op deze liefhebberij te werpen. Begon reeds in het begin van dit jaar door bemiddeling van de Dienst-Afdeling "Service van de Leden voor de Leden" van onze Vereniging onder leiding van Dr C. van der Meer een nog min of meer schuchtere levering van enkele Atlantische dieren, al spoedig groeiden de leveranties uit tot een vrij regelmatige omzet over het gehele land.

In de eerste aanbieding stonden verschillende dieren vermeld, die later niet leverbaar bleken te zijn. Andere dieren - zoals bijvoorbeeld de mooie slak *Calliostoma zyziphinum* - waren wel leverbaar, doch bleken om de een of andere reden niet houdbaar te zijn. De regelmatige verschijning van o.a. de Zee-anemonen *Tealia felina* var. *coriacea*, *Calliactis parasitica* (men noemt dit dier soms ook *Sagartia parasitica*), *Anemonia sulcata* en *Actinia equina* var. *fragacea* heeft echter velen gestimuleerd tot een hernieuwde belangstelling voor onze liefhebberij.

"Zien doet kopen" is een gebruikelijk gezegde. In ons geval heette het vaak: "Zien doet toetreden"; in Haarlem bijvoorbeeld is dit al zeer opmerkelijk. De enthousiaste liefhebbers aldaar bezoeken elkaar waarschijnlijk veelvuldig. Is er al een Plaatselijke Afdeling van onze Vereniging in Haarlem? Zo niet, dan wordt de tijd langzamerhand gunstig, dat onze Vereniging met de hulp van deze liefhebbers in Haarlem ook zo'n Afdeling opricht!

'Het Zee-aquarium' werd op 18 September 1955 voor het publiek gesloten en zal het volgend jaar waarschijnlijk reeds op 28 Maart weer opengesteld worden. Daarmede is tijdelijk de levering van Atlantische Zee-anemonen en Slakken tot stilstand gekomen.

Na de sluiting heeft de Directie echter een tocht van 3200 km gemaakt, zuiver en alleen ter verkenning van nieuwe gebieden en het aanknopen van nieuwe connexies. Dit nu is gelukt.

Verschillende nieuwe diersoorten werden gevonden, waaronder de zo schaarse Zee-anemonen *Cereantia membranacea* en *Anthopleura ballii* alsmede de minder moeilijk te vinden *Bunodactus verrucosa*. Hoewel deze laatste bijvoorbeeld in voldoende mate werd gevonden om het volgend jaar leverbaar te zijn, zal de prijs ervan tengevolge van de langere af te leggen afstand om haar te bemachtigen wat hoger moeten zijn, dan de prijs van de meeste andere, namelijk f. 2,-- tot f. 2,50. De beide eerstgenoemde Zee-anemonen zijn weliswaar ook leverbaar, doch worden bij hoge uitzondering gevonden.

Tevérgéefs werd dit jaar getracht de in het Verkade's album "Zee-wateraquarium en Terrarium" genoemde *Adamsia palliata* (Omhullende *Adamsia*) te vinden; ook dit is nu echter gelukt, zodat deze uitzonderlijke parasietanemoon eveneens het volgend jaar verkrijgbaar zal zijn.

Tenslotte is er nog een vrij zeldzame Slib-anemoon gevonden: de *Edwardsia callimorpha*.

Alle vorengenoemde dieren zijn groot of heel groot.

Voor liefhebbers, die over een beetje ruimere portemonnaie beschikken, zal een familielid van de Zee-anemonen verkrijgbaar worden gesteld, namelijk de naar Waaiorkoraal neigende *Gorgonia verrucosa*; deze moet door duikers uit de diepte worden gehaald. De kleur is zalmrood. Een zee-aquarium van ongeveer 250 liter is wel gewenst voor zo'n kolonie!

Van de Stekelhuidigen is nu eindelijk weer de harde *Marthasterias glacialis* gevonden, die met de bloedrode *Henricia sanguinolenta* tot de mooiste der Zeesterren behoort. Enkele leden hebben reeds dit jaar een exemplaar ontvangen; het komend jaar zullen ze waarschijnlijk beter leverbaar zijn.

Van de Zee-appels of Zee-egels werden thans de mooie diep-paarse of fluweel-groene *Paracentrotus lividus* aangetroffen, waarvan de doorsnede varieert tot 10 cm!

Alle bovengenoemde Stekelhuidigen houden zich prima in een zee-aquarium en verdragen daarbij temperaturen tot 25° C.

Gedurende het komende seizoen zal extra aandacht besteed worden aan de Vieren. *Codium tomentosum* (Sponswier), *Chondrus crispus* en *Gigartina stellata* (Klein en Groot Iers Mos) op steen, alsmede het buitengewoon fraaie *Corallina officinalis* (paars Koraalwier) kunnen dan besteld worden. Voor het laatste ligt de beste besteltijd in het voorseizoen.

Voor de liefhebbers zal dan tevens de mogelijkheid bestaan Mosdiertjes te verkrijgen; voorlopig zullen slechts kolonies *Flustra foliacea* geleverd worden. Deze kolonies zijn bijvoorbeeld prima samen te houden met Waaierswormen of Zee-anemonen. Een bakje, ingericht met deze dieren, kan een juweeltje zijn.

Van volgend jaar een vergoeding door een voor zee-aquaria ongeschikt wier in de bak met Tispira's (Taaierwormen) zijn deze alle doodgegaan, zodat de B.K.-leden, die deze dieren bij de sluiting bestelden, tot het volgend jaar zullen moeten wachten. Dan paradeeren de namen van bedoelde Taaierwormen op de gebruikelijke aanbiedingslijst; ook zult U er dan de namen van andere Taaierwormen op kunnen vinden, zoals Branchiomma vesiculosum, Myxicola infundibulum (met een groene waaier of kroon) en Spirographis spallansanii, de grootste onder hen.

Dit jaar heb ik een fout gemaakt in de benaming van een slakkensoort. Velen bestelden en ontvingen een slak, waarvan ik dacht, dat de naam Nassarius incrassatus (Ruw Tuikhorentje) was. De juiste naam is echter Ocinebra erinacea, een Nuxex soort. De Nuxex is een slak, die zich niet in de bodem ophoudt; hij valt op door zijn mooie huis.

Het Ruwe Tuikhorentje is ook leverbaar. Dit slakje leeft in het zand en gedraagt zich als zijn groter familielid Nassarius reticulata (Glad Tuikhorentje), dat velen van U ontvingen.

Van de naaktslakken is de grappige Aplysia punctata (Zeehaas) nu in voldoende hoeveelheden gevonden, zodat deze op de aanbiedingslijst kan voorkomen. Dit dier is een echte Zeesla-eter, zodat ik het - hoewel het zeer sterk is - alleen kan aanbevelen aan die leden van onze Vereniging, die langs de kust wonen en regelmatig aan Zeesla-, Darm- of Lintwier kunnen komen.

Velen zijn dit jaar in afwachting geweest van de beide soorten Porseleinkrabbetjes: Porcellana platycheles en P. longicornis. Ofschoon gedurende dit jaar tevens de verkoop naar het buitenland geregeld moest worden, zijn in het algemeen de kleinere dieren wel vaak medegenomen, maar door de drukte en vermoeienissen na de vele expedities of wel over het hoofd gezien, of vroegtijdig dood gegaan. Het volgend jaar zal hier verbetering in gebracht worden. De meermalen gevraagde Galathea squamifera (een kleine bruine kreeft, die niet hinderlijk in het zee-aquarium is) kon dit jaar niet geleverd worden.

Er zullen het volgend jaar ook Xantho floridus (een Krabbensoort) te krijgen zijn; deze worden niet groot en zijn rustig, d.w.z. zij woelen de bak niet ergerlijk om. Voor hen, die graag waarnemingen doen, komen de grappige en volkomen onschadelijke langpootkrabben of spinkrabben Macropodia longirostris en M. rostrata (Hooiwagenkrabben); de uit het diepere water komende, met gelatineuse spons begroeide Inachus dorsettensus kan eveneens in kleinere zee-aquaria gehouden worden. Om maar niet te spreken van de Pisa gibbsii, welke koddige, trage spinkrab zich bekleedt met de in de bak aanwezige wieren; dit doen trouwens alle spinkrabben min of meer! Dagenlang kan men de grappige manieren van deze dieren observeren; zet hen echter niet samen met een gewone strandkrab, want dan zijn ze spoedig verdwenen (waarschijnlijk in de maag van de laatste!). En Heremietkreeftjes? Het komende jaar zullen zij er zijn van minder dan 1 cm tot maximaal 2 cm. Voor de grotere dieren wende men zich tot het Zoölogisch Station te Den Helder.

Stenen? Afgaande op de Ach's en Oh's van de talrijke bezoekers van 'Het Zee-aquarium' te Bergen aan Zee, zijn het juist die bakken,

die een grote bewondering verdienen, welke een of meer natuurlijk begroeiide stenen herbergen. En terecht, wat is er mooier en interessanter dan zo'n platte steen, met hier een plakkaat lichtpaarse Spons, daar een Tunicatengroepje in donkerrood, begroeid met Iers Mos en Corallijn Tier, met een Schaalhorenslak er op of een kolonie Botryllus schlosseri (Manteldieren) en nog tientallen ongedachte zeewonderen!

Vaak is mij gevraagd om eens "effen" zo'n steen mee te brengen en even vaak heb ik bedenkelijk gekeken! Want ja, die stenen worden weliswaar slechts 1200 km hier vandaan zo maar opgeraapt (en zelfs dat is nog niet eens zo!), maar weet U wel, dat die stenen in poelen liggen, die NOOIT droog komen?

Dat dus die stenen ook zelfs nog geen 10 minuten lang droog mogen liggen? En dat er voor het transporteren van 3 stenen, begroeid en wel, een héle bun nodig is, welke anders 75 Anemonia sulcata zou kunnen bevatten? Dat dus die paar stenen evenveel plaatsruimte vergen als voor 150 Gulden aan Zee-anemonen?

Maar.....U kunt ze krijgen!

En Vis? Ook hierbij is het weer hetzelfde: weinig dieren in een bun, zuurstofapparaten en 'porselein-rijden'. Bovendien zijn 60 Sabella's (Vaaiervormen) gemakkelijker te vangen - als je eenmaal weet, waar ze zitten! - dan 10 Blennius (Slijmvissen).

Zo zijn we dan aan het einde gekomen van een soort tussentijdse balans. We zijn een sprong vooruitgegaan. Er zijn meer soorten dieren te krijgen geweest dan voorheen en er zullen gedurende het komende jaar nog tweemaal zoveel soorten dieren te krijgen zijn. Moge het ledental van onze Vereniging BIOLOGIA MARITIMA in gelijke mate vermeerderen!

CYPRINODON DEARBORNI

In het kortgeleden onder bovenstaande titel gepubliceerde artikel, geschreven door Dr C. van der Meer, zijn tijdens het op stencil brengen enkele storende fouten gemaakt.

Wilt U zo goed zijn met de twee volgende belangrijke verbeteringen rekening te houden?

a. In DE KOR nr. 56 (8/1955) pagina 80 dient op regel 8 en 9 van boven de zin:

"Als voedsel hebben zij wat plantaardige kost, bijvoorbeeld in de vorm van fijne groene draadalg, nodig."

te worden vervangen door:

"Als voedsel nemen zij alle soorten droog en levend voer. Tevens hebben zij graag wat plantaardige kost, bijvoorbeeld in de vorm van fijne groene draadalg."

b. In DE KOR nr. 57 (9-1955) pagina 86 dient op regel 9 en 8 van onderen de zin:

"Een der vrouwtjes heeft zich een territorium toegeëigend en jaagt alle anderen weg."

te worden vervangen door:

"Een der mannetjes heeft zich een territorium toegeëigend en jaagt alle andere weg."

KOOPT BIJ ONZE ADVERTENTRIES EN NOEMT DAARBIJ ONZE VERENIGINGSNAAM

Vissen-Platijn

II

PLEURONICTES LIMANDA L.

(Schar)

II

door
J. de Veen

Iets Noordelijker van de Fairybank en de Sandettiebank, namelijk bij de Hinderruggen, trof men veelal haarden van Scharren aan. Trouwens, deze haarden had men ook, als men van hieruit om de Oostviste over de Thorntonbank naar de Steenbank en Deurlo. Ten Noorden van de Steenbank, in de richting van de Schouwenbank, ving men ook veel Schar.

En grond, waar deze vis eveneens veel werd aangetroffen, was de brede strook langs de kust tussen het Goereesche Gat en Hoek van Holland. Trok men wat Westelijker, op een diepte van 18 vadem, dan ving men overwegend grote Scharren. Ook op de IJmuidengrond en meer naar de Bruine ruggen, werden grote exemplaren gevangen. In de strook echter, liggende op de 10-vademlijn langs de Nederlandse kust, welke door de zeilvloot indertijd intensief bevist werd, waren de Scharren veel kleiner.

En bij uitstek geschikt gebied voor deze vissoort was het bij de Nieuwedieper vissersslui zo bekende Diepe Gat.

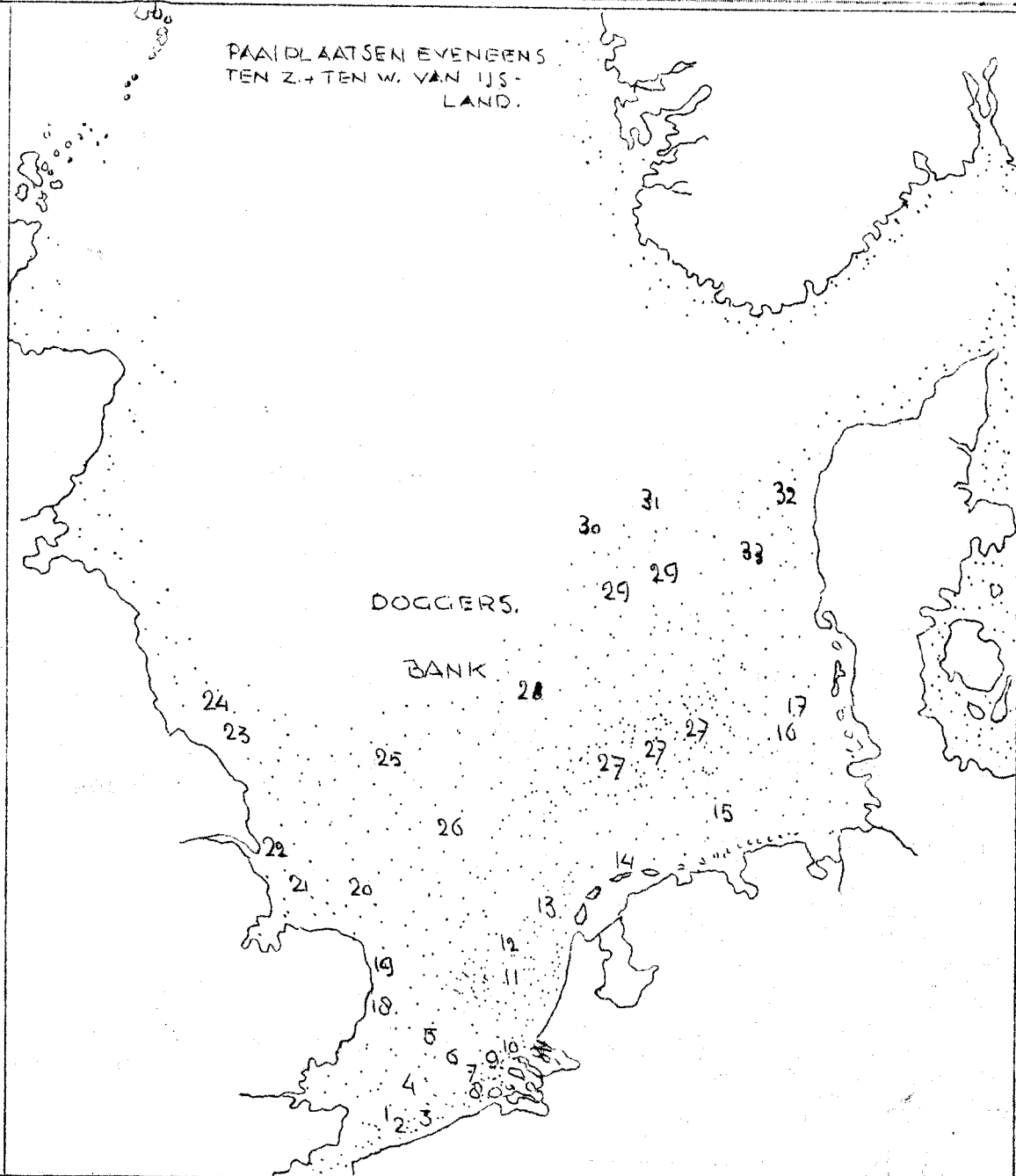
Bij Ameland en Schiermonnikoog waren het de snickers van Paesens, die vanaf het Bornrif trokken tot aan de Wester-Rems. De vissers, die op deze snikken voeren, vingden de grove Schar op 13-15 vadem. In de Duitse Bocht werden gewoonlijk de meeste exemplaren gevangen op de Norderney-grond, de Amrumbank en in de Syltgronden. Aan de Westkant van de Noordzee waren de visgebieden voor Scharren te vinden in de strook dicht bij de kust, tussen de plaatsen Southwold en Yarmouth; ook ving men deze vissen onder de kust bij de plaats Cromer, bij de Inner- en Outer Dowsing, bij de Spurnpunt, Scarboroughgrond en Whitbygrond. De gronden in de buurt van Southwold waren bij het oude visserijbedrijf de belangrijkste visplekken voor Schar. Later, toen de smakken van Margate, Hull, Scarborough en Whitby dieper in zee gingen vissen, vingden zij de meeste Schar in de Silverpit en op de Lemangrond.

Vorengenoemde visgronden, welke ongeveer 50 jaar geleden zeer in trek waren, vormen voor de tegenwoordige, gemechaniseerde vloot niet meer het hoofddoel.

De visgronden, welke nu beschouwd worden als de plaatsen, waar flink wat Schar te vangen is, liggen benoorden de Oestergronden, bij de Elaverbank, de Upper- en Lower Scruff, het Tail-end, de Coffee soil, de Bovbjerg-grond en de Hornsriff-zuidgrond.

Op het thans volgende overzichtskaartje zijn de in dit artikel genoemde visgronden voor Schar met cijfers en de paaigebieden met stipfels aangegeven:

PAALPLAATSEN EVENRENS
TEN Z. + TEN W. VAN IJS-
LAND.

1. Sandtlic	12. Bruine ruggen	23. Scarboroughground
2. Ruitingen	13. Diepe Gat	24. Whitbygrond
3. Oost Dijkbank	14. Bornrif	25. Silverpit
4. Fairybank	15. Norderney-grond	26. Lemangrond
5. Hinderruggen	16. Amrumbank	27. Oestergronden
6. Thorntonbank	17. Syltgronden	28. Klaverbank
7. Steenbank	18. Southwold	29. Scruff
8. Deurlo	19. Yarmouth	30. Tail-end
9. Schouwenbank	20. Cromer	31. Coffee-soil
10. Goereesche Gat	21. Dowsing	32. Bovbjerg-grond
11. IJmuidengrond	22. Spurnpunt	33. Hornsriff

DREPANOPSETTA PLATESSOIDES F.
(Lange Schar)

Een scharrensoort, welke door sommige vissers wordt gerangschikt onder de Scharren, maar volgens zeggen wat slapper en soms wat bleker is dan de bekende Schar, is de Lange Schar. De kleur van deze scharrensoort is gewoonlijk grauwbrown of roodbruin. Voorts treffen we bij deze scharrensoort aan de rechterzijde wel eens donkere vlekken aan. De gelijkenis met de echte Schar is groot. Het lichaam is evenwel slanker en de ogen zijn donkerder van kleur. We treffen deze scharrensoort meestal aan in het middengedeelte van de Noordzee (Grote Vissersbank, 't Stijl, Fladengrond enz.), maar ook wordt deze vis gevangen op de Bressay soil, Bergenbank, Vikingbank en Coralbank. Hoe Noordelijker men vist, hoe groter deze Lange Scharren zijn. De lengte varieert tussen 25 en 40 cm. Deze scharrensoort wordt ook aangetroffen aan de oceaankust van de Britse eilanden, zelfs bij IJsland en Groenland. De Lange Schar paait in de periode Januari - half Mei; in de IJslandse wateren iets later.

(wordt vervolgd)

----- SERVICE VAN DE LEDEN VOOR DE LEDEN -----

Onze Dienst-Afdeling heeft, mede dank zij een zeer geslaagde excursie van een der Plaatselijke Afdelingen van onze Vereniging, de voorraadbakken opnieuw kunnen vullen.

Vanaf 24 October 1955 staan dan ook, zolang de voorraad strekt, de volgende zeedieren en wieren ter beschikking van de Leden:

a. Droog te verzenden

1. Alikruikken (<i>Littorina littorea</i>)	Gratis
2. Muiltjes of Slippers (<i>Crepidula fornicata</i>)	"
3. Buizenwier (<i>Polysiphonia spec.</i>)	"
4. Sponswier (<i>Codium spec.</i>)	"

b. In zeewater te verzenden

1. Palingen (<i>Anguilla anguilla</i> ; enkele ex., ca 15 cm)	"
2. Zee-grondeltjes (<i>Gobius minutus</i>)	"
3. Steurkrabben (<i>Palaemon elegans</i> ; <i>Palaemonetes varians</i>)	"

Leest voor het inzenden/aanvragen de aanwijzingen in DE KOR nr. 49

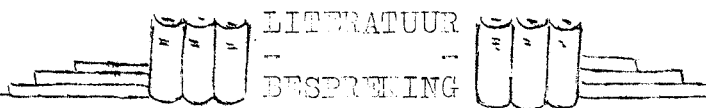

LAAGWATERTIJDEN voor HOEK VAN HOLLAND (1955)

5 November 1.26 u. en 13.54 u.,	6 November 2.27 u. en 14.51 u.
12 November 8.08 u. en 20.25 u.,	13 November 9.23 u. en 21.53 u.
19 November 0.38 u. en 12.57 u.,	20 November 1.10 u. en 12.35 u.
26 November 6.33 u. en 18.56 u.,	27 November 8.04 u. en 20.39 u.

voor Westkapelle 2.30 uur vroeger, voor Tholen 1.00 uur vroeger,
voor Scheveningen 0.30 uur later, voor IJmuiden 1.00 uur later,
voor Den Helder 3.30 uur later, voor Delfzijl 4.30 uur vroeger.

ONZE AFDELINGEN MAKEN OOK EXCURSIES! WORDT ACTIEF LID EN GAAT MEE!

DAS SEE-AQUARIUM

Sebastian Müllegger, auteur van het kortgeleden in de Duitse taal verschenen boek DAS SEE-AQUARIUM, is voor de oudere zee-aquarium-liefhebbers geen onbekende. Op 33-jarige leeftijd, te weten in het jaar 1919, vestigde Müllegger zich in Büsum (Duitsland), waar hij een Zoölogisch Station oprichtte. Deze instelling, welke o.a. bekend is wegens de levering van zeedieren en preparaten, geniet nog steeds een goede reputatie.

Das See-Aquarium van Müllegger is niet alleen zonder meer een welkome aanwinst voor de boekenplank, doch is tevens in het gebruik een handige leidraad voor degenen, die nog niet veel ervaring met de inrichting en het onderhoud van een zee-aquarium hebben opgedaan, terwijl daarnaast ook de meer geroutineerde zee-aquarium-liefhebbers er met plezier in zullen lezen en er nog menig interessant gegeven zullen weten uit te halen.

In het eerste gedeelte van zijn bovengenoemd boek bespreekt de auteur het zee-aquarium zelf, alsmede de inrichting ervan. O.a. vestigt hij daarbij de aandacht op de thans in de handel zijnde aquaria, waarvan de ijzerdelen geëmailleerd zijn. Daarnaast blijkt de toepassing van Icosit-chloorrubberverf, zoals wij die reeds enkele jaren hier te lande voor zee-aquaria kennen, ook in Duitsland in gang gevonden te hebben. De onderwerpen natuurlijk en kunstmatig zeewater, temperatuur, doorluchting, filtering, alsmede de standplaats en belichting van het zee-aquarium worden uitvoerig behandeld. Eveneens wordt aandacht geschonken aan de wijze, waarop men met pas ontvangen dieren moet omgaan, alvorens hen in het zee-aquarium over te brengen. Met enkele aanwijzingen betreffende de voeding der dieren en het onderhoud van het zee-aquarium wordt het eerste gedeelte van dit werkje besloten.

Het tweede gedeelte is gewijd aan de vele dieren, die voor een normaal huiskamer zee-aquarium geschikt zijn. Vissen, Manteldieren, Stekelhuidigen, Weekdieren, Kreeftachtigen, Wormen, Zee-anemonen, Hydroidpoliepen en Kwallen vormen hierbij de hoofdschotel. Van al deze dieren - voor zover zij voorkomen in de Noordzee of Middellandse Zee - is in eenvoudige bewoordingen een beknopte beschrijving gegeven, terwijl daarnaast ook voor menige bijzonderheid een plaatsje is ingeruimd.

De beschrijving van de door *Crepidula fornicata* L. (Muiltje of Slipper) gevormde kettingen van vrouwelijke en mannelijke exemplaren komt niet geheel overeen met hetgeen door mij herhaaldelijk geconstateerd is - en, voor zover mij bekend, hier te lande ook algemeen wordt aangenomen - n.l. dat bij dergelijke kettingen alleen het onderste (meestal ook het grootste) of eventueel nog het daarop volgende exemplaar een vrouwtje is, terwijl de bovenste exemplaren mannetjes zijn; daartussen komen dan - van boven af - overgangsvormen van manlijk naar vrouwelijk voor. Müllegger maakt daarentegen melding van kettingen met om en om een vrouwtje en een mannetje.

Hetgeen dit 136 bladzijden tellende werkje - formaat 15x21 cm - in het bijzonder aantrekkelijk maakt, zijn de 84 duidelijke fotogra-

fische afbeeldingen, waarvan één in kleuren, van een aantal dat in het boek besproken dieren.

Opmerkelijk is wel, dat in dit boek geen enkele zeeplant wordt besproken, terwijl het toch - althans in Nederland - langzamerhand vrij normaal is geworden, dat in een zee-aquarium Zeegras of Wieren worden gehouden. Hopenlijk zal hieraan bij een eventuele volgende druk van dit boek de nodige aandacht worden geschonken; de waarde van het werkje zal er ongetwijfeld nog door kunnen worden verhoogd.

Dat zowel de auteur als de uitgever, Alfred Kern en Verlag te Stuttgart, overigens een goede greep met de uitgave van Das See-Aquarium hebben gedaan, behoeft - gezien de nog maar matige voorziening met speciale en goede literatuur op zee-aquariumgebied - geen verder betoog.

De prijs van dit keurig verzorgde, gebonden boek met kleurige band en dito omslag bedraagt DM 10,-- (=ca F 10,--). G.G.P. Wouda

WILT U UW KENNIS VERMEERDEREN ?

Losse nummers van vorige jaargangen van DE KOR, voor zover nog bij de Administratie voorradig, alsmede proefnummers van de nu lopende jaargang worden - op aanvraag en na overmaking van respectievelijk f. 0,35 en f. 0,50 per exemplaar aan de Administratie van DE KOR - franco toegezonden aan het opgegeven adres.

Van het vóór 1951 door onze Vereniging uitgegeven Mededelingenblad is van een aantal nummers nog een geringe hoeveelheid beschikbaar. Zolang de voorraad strekt, is een pakketje van deze nummers (ongeveer 12 verschillende exemplaren) tegen overmaking van f. 2,50 per postwissel aan de Administratie eveneens bij deze verkrijgbaar.

Indien U op het door U aan een functionaris van onze Vereniging te richten schrijven antwoord verwacht, weest U dan zo vriendelijk er een postzegel voor antwoord bij te voegen. U helpt dan van Uw kant mede aan de besparing op de postzegeluitgaven van onze Vereniging!

Voor het jaar 1956 bedraagt de bijdrage voor het algemeen lidmaatschap van BIOLOGIA MARITIMA f. 6,-- (voor het lopend jaar f. 5,--)

VERENIGINGSADRESSEN:

Alg. Voorzitter: J.P.J. Turlings, Oranjelaan 25, Rijswijk Z-H

Alg. Secr.: J.C. van Egdon, Leeuwenbekstraat 31a, Rotterdam-N
(Inlichtingen over en aanmelding voor het lidmaatschap;
alle algemene correspondentie betreffende de Vereniging)

Alg. Penningmeester: M. Bot, Sportlaan 75, Vlaardingen, giro
nummer 349352 (Contributie-betalingen, donaties, enz.)

1e Alg. Commiss.: G.G.P. Wouda, Hulshorststraat 6 's-Gravenhage

2e Algemeen Commissaris: J.H. Kroon, Leeuwerikstraat 8, Leiden

MAANDORGAAN "DE KOR":

Zendt alle kopij en daarmee verband houdende stukken, alsmede opgaven van advertentie-teksten, aanvragen voor proefnummers en adresveranderingen uitsluitend aan de Redactie-Administratie: Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage